

De grond van de zaak

Het belang van een goede bodem voor
uw paardenweide

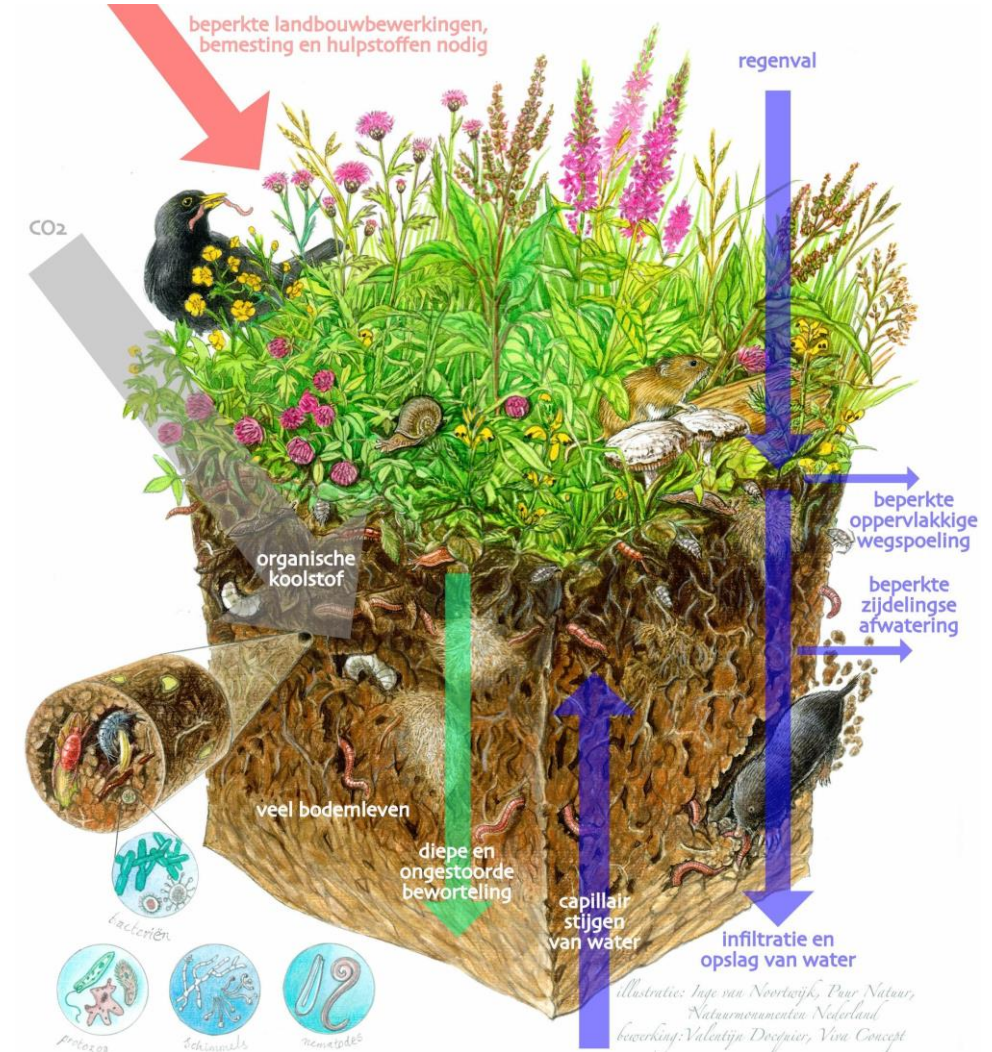
Bodemcafé

Hans Nickmans & Sam Ottoy

10 december 2019

Wat is bodem?

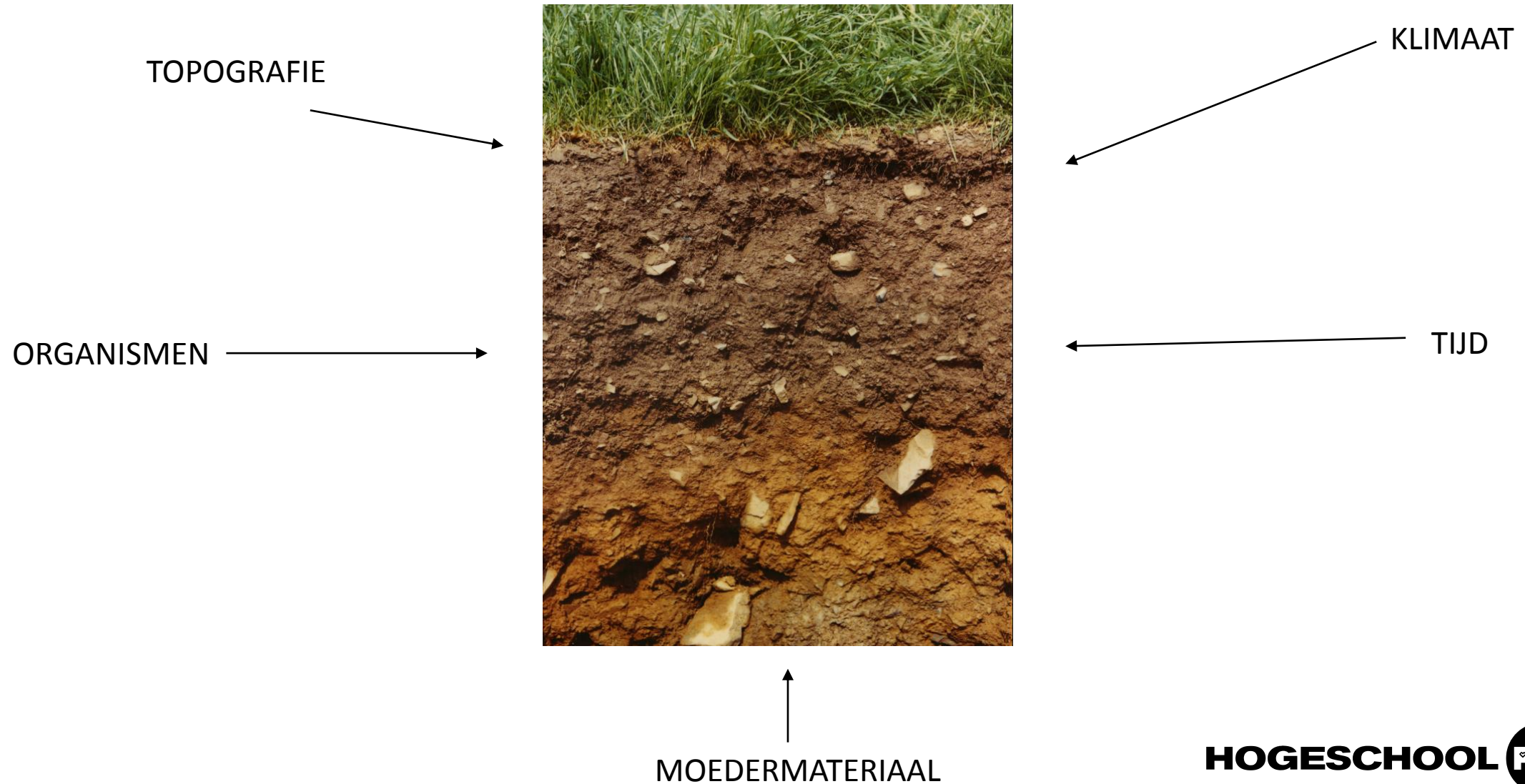
Wat is bodem?

“The Nation that destroys its soil destroys itself.”

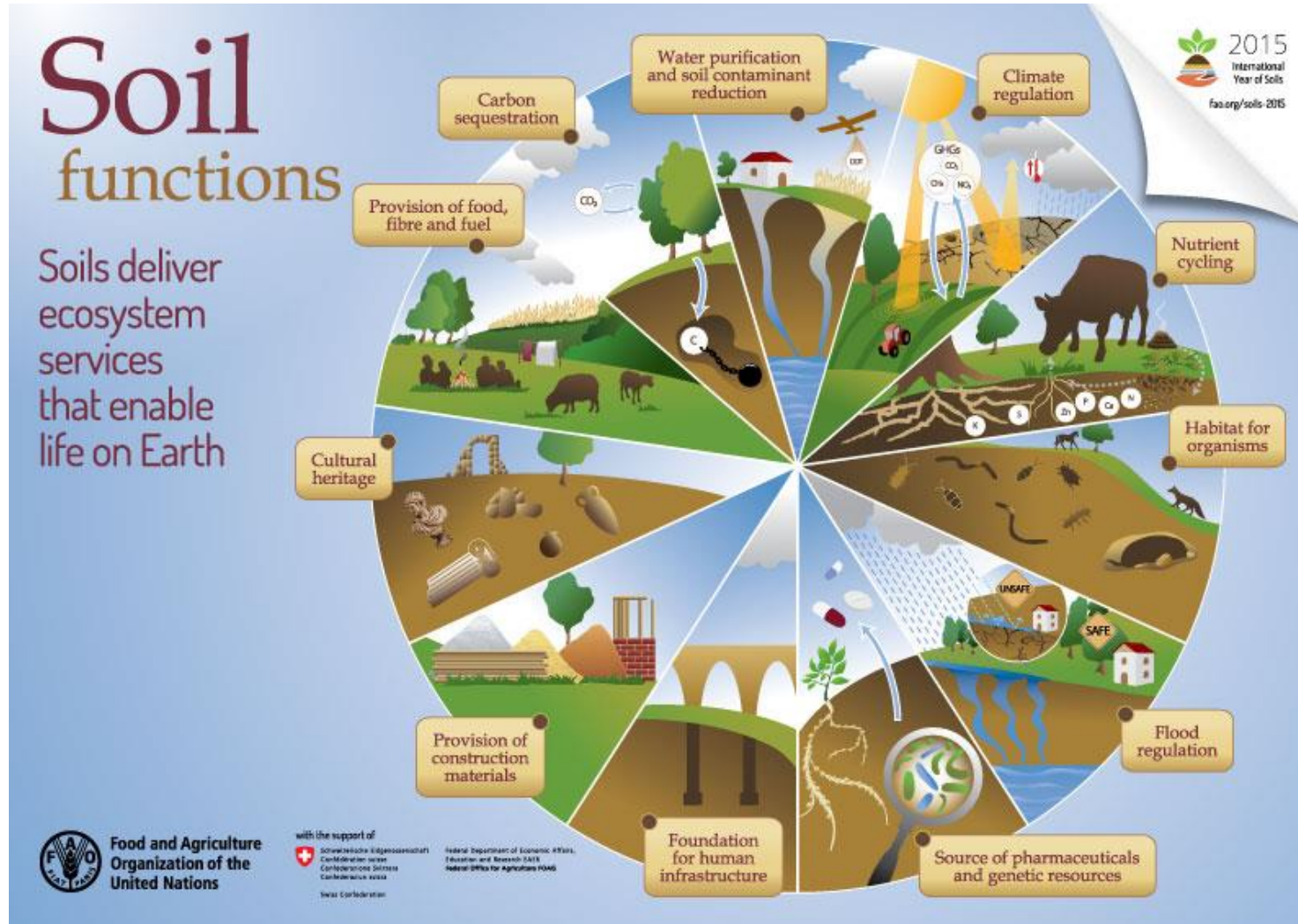
-Franklin Roosevelt, 1937

Wat is bodem?

Waarom is bodem belangrijk?

Waarom is bodem zo belangrijk?

- Link met duurzaamheid
- Voor mens & paard!

Eigenschappen - KLEUR

KLEUR

=

SAMENSTELLING

+

CONDITIES

Eigenschappen - KLEUR

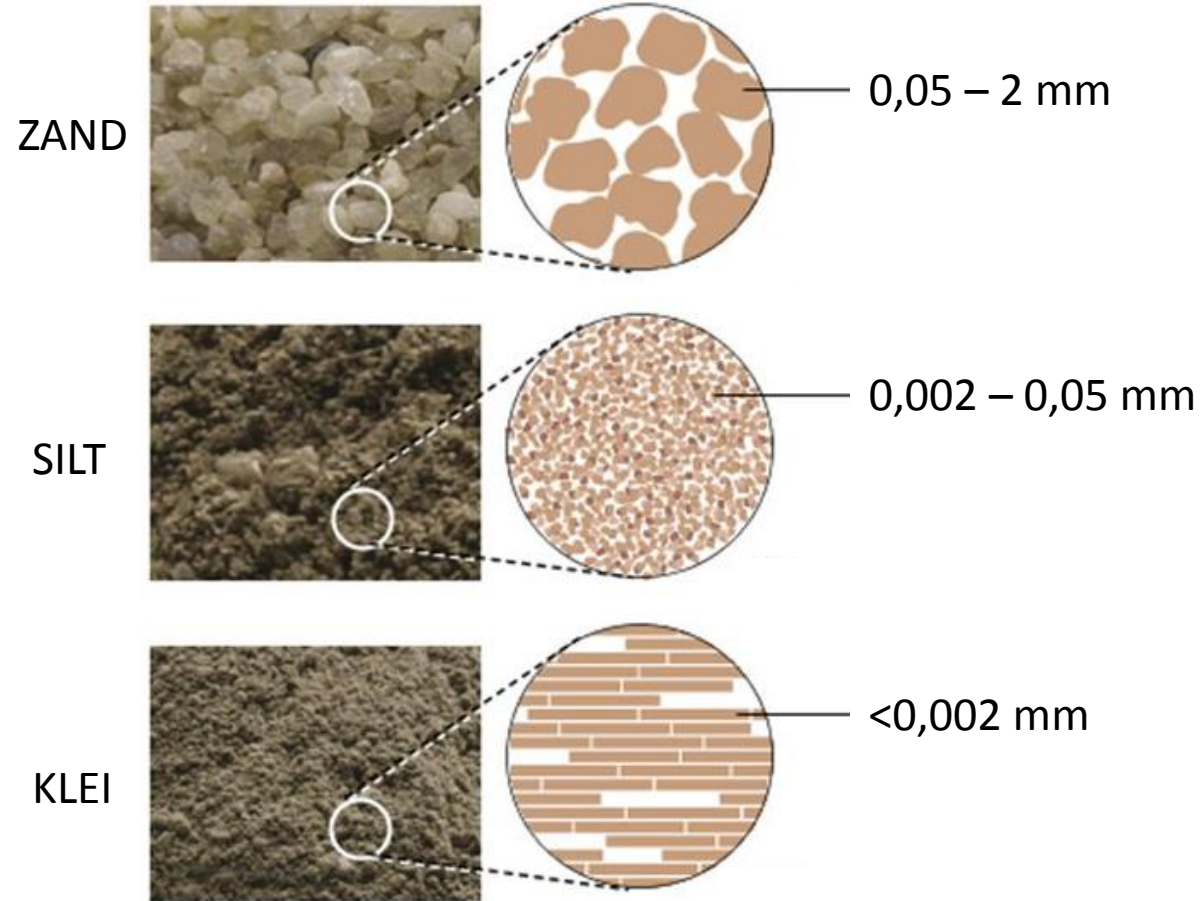

KLEUR
=
SAMENSTELLING
+
CONDITIES

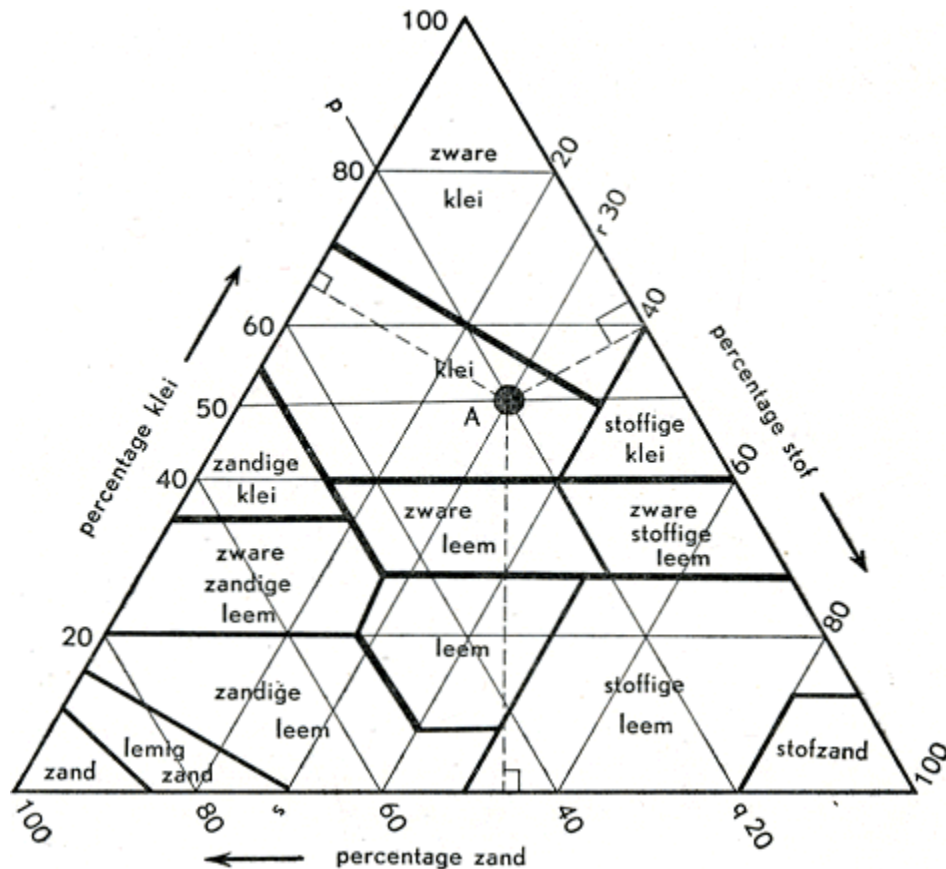
Voorbeeld:

Grijze kleur → Slecht gedraineerd → Ijzer niet geoxideerd

Eigenschappen - TEXTUUR

Eigenschappen - TEXTUUR

hoopje
zand

dropje
lemig zand

rolletje (10 cm) met scheuren
zandig leem

rolletje (10 cm)
zonder scheuren
leem

U-vorm
met scheuren
kleiig leem

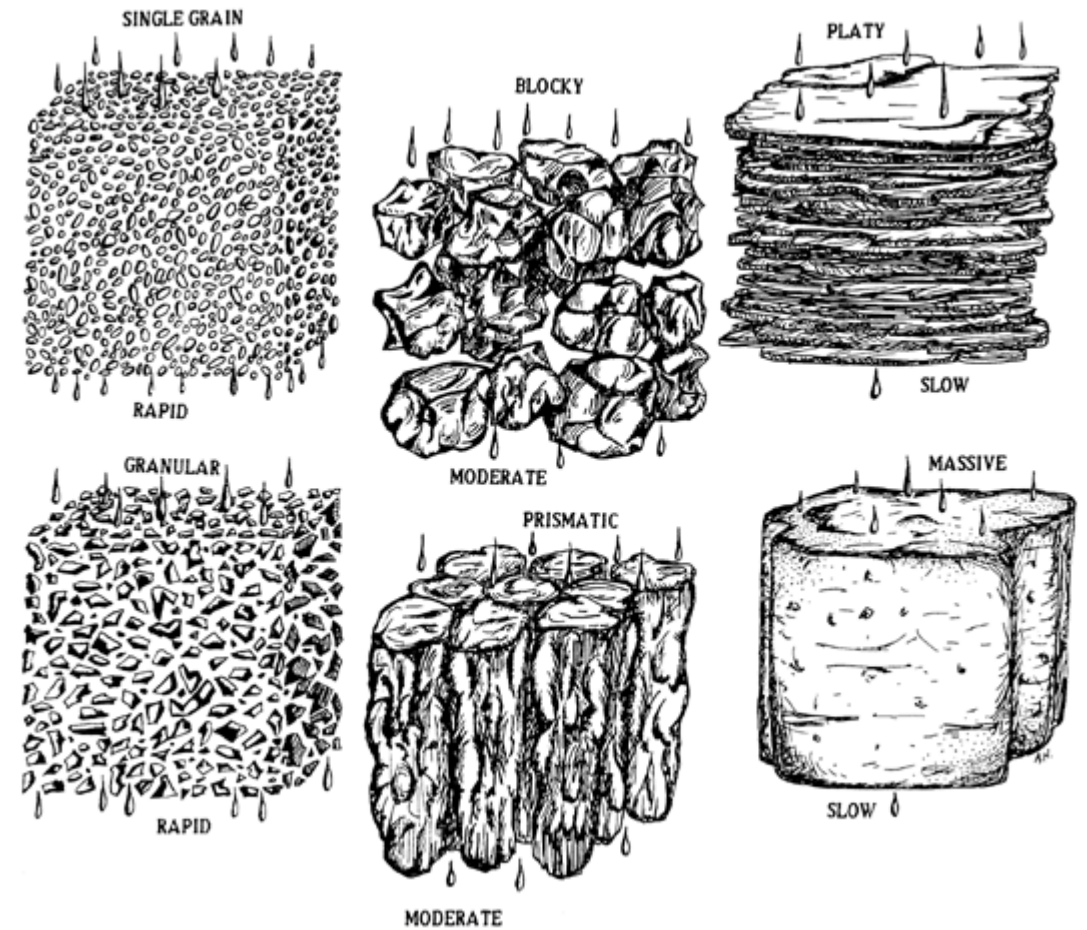
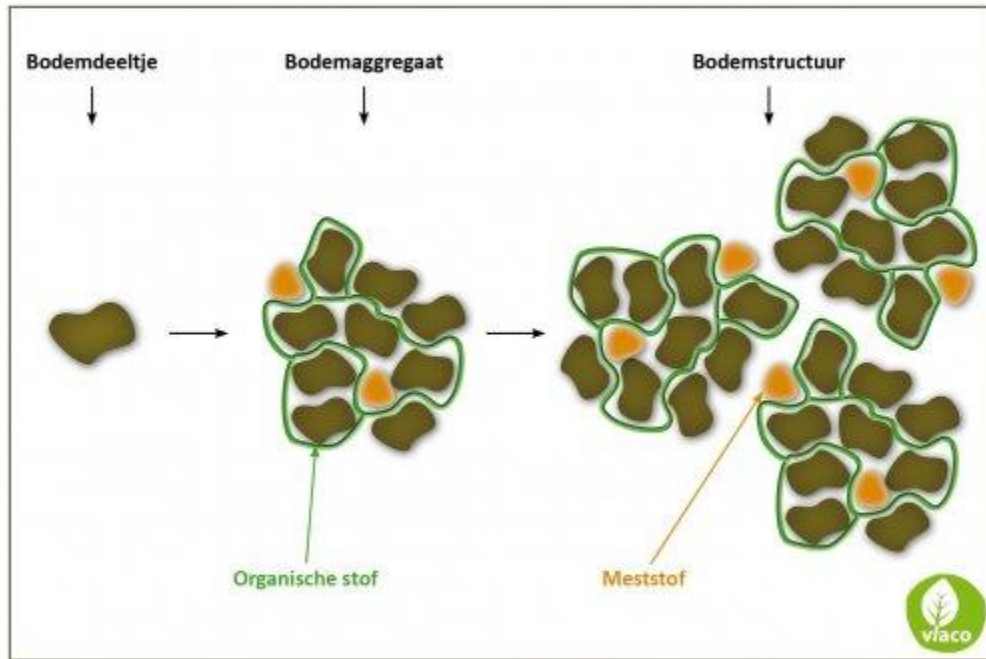

U-vorm
zonder scheuren
lemig klei

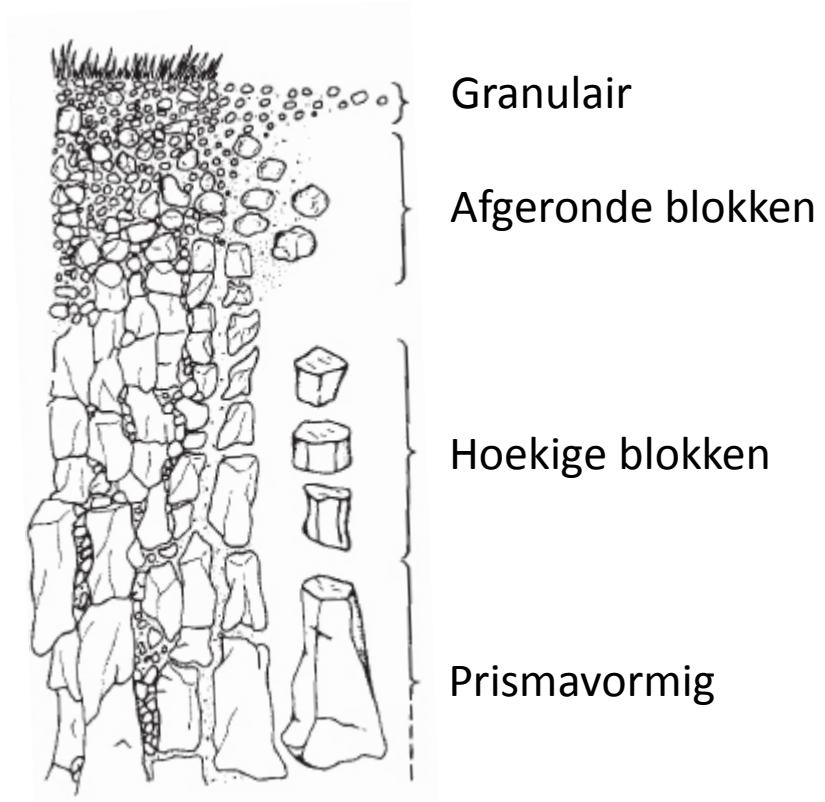

cirkel
klei

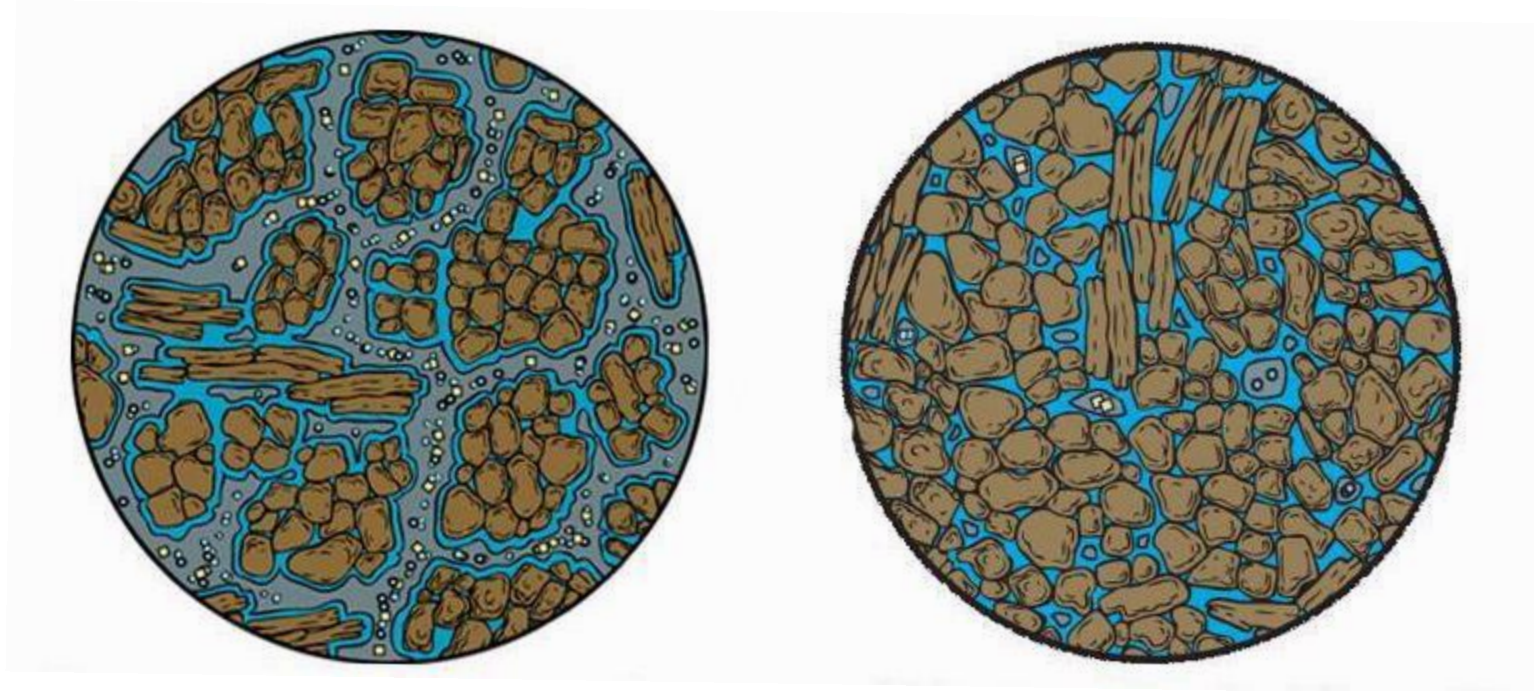
Eigenschappen - STRUCTUUR

Eigenschappen - STRUCTUUR

Eigenschappen – BULK DENSITEIT

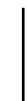

Hogere porositeit
Lager gewicht

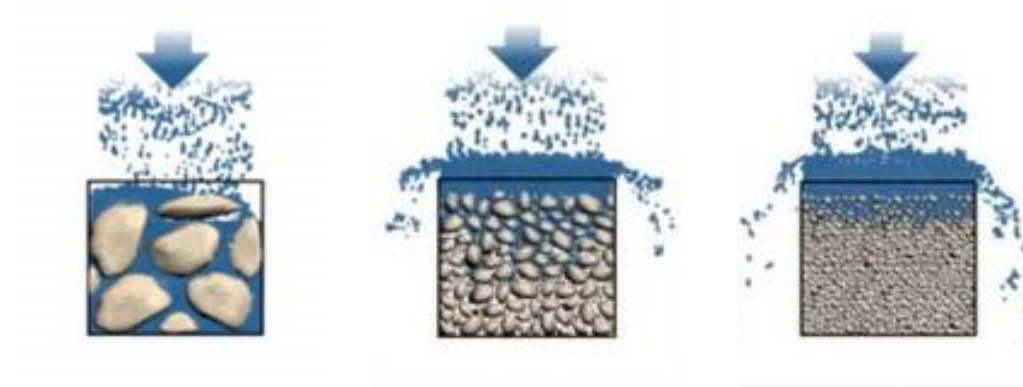
Lagere bulk densiteit

Lagere porositeit
Hoger gewicht

Hogere bulk densiteit

Eigenschappen - WATER

ZAND

SILT

KLEI

Vershil in textuur/structuur

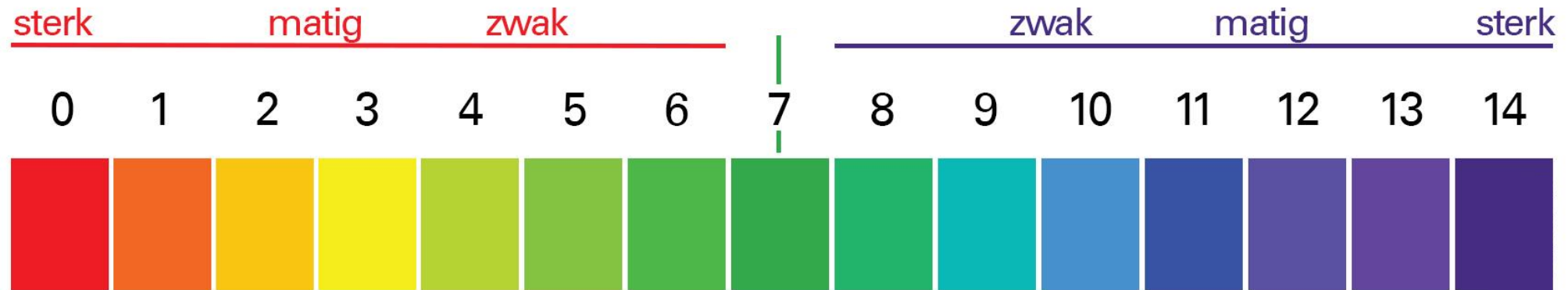
Vershil in infiltratie/percolatie/retentie van water

Eigenschappen - pH

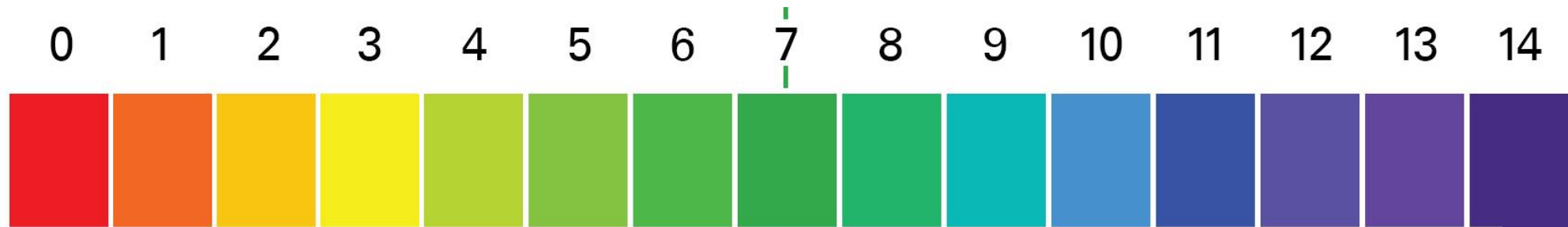
ZUUR
pH 0-6

NEUTRAAL
pH 7

(basisch)
ALKALISCH
pH 8-14

Eigenschappen - pH

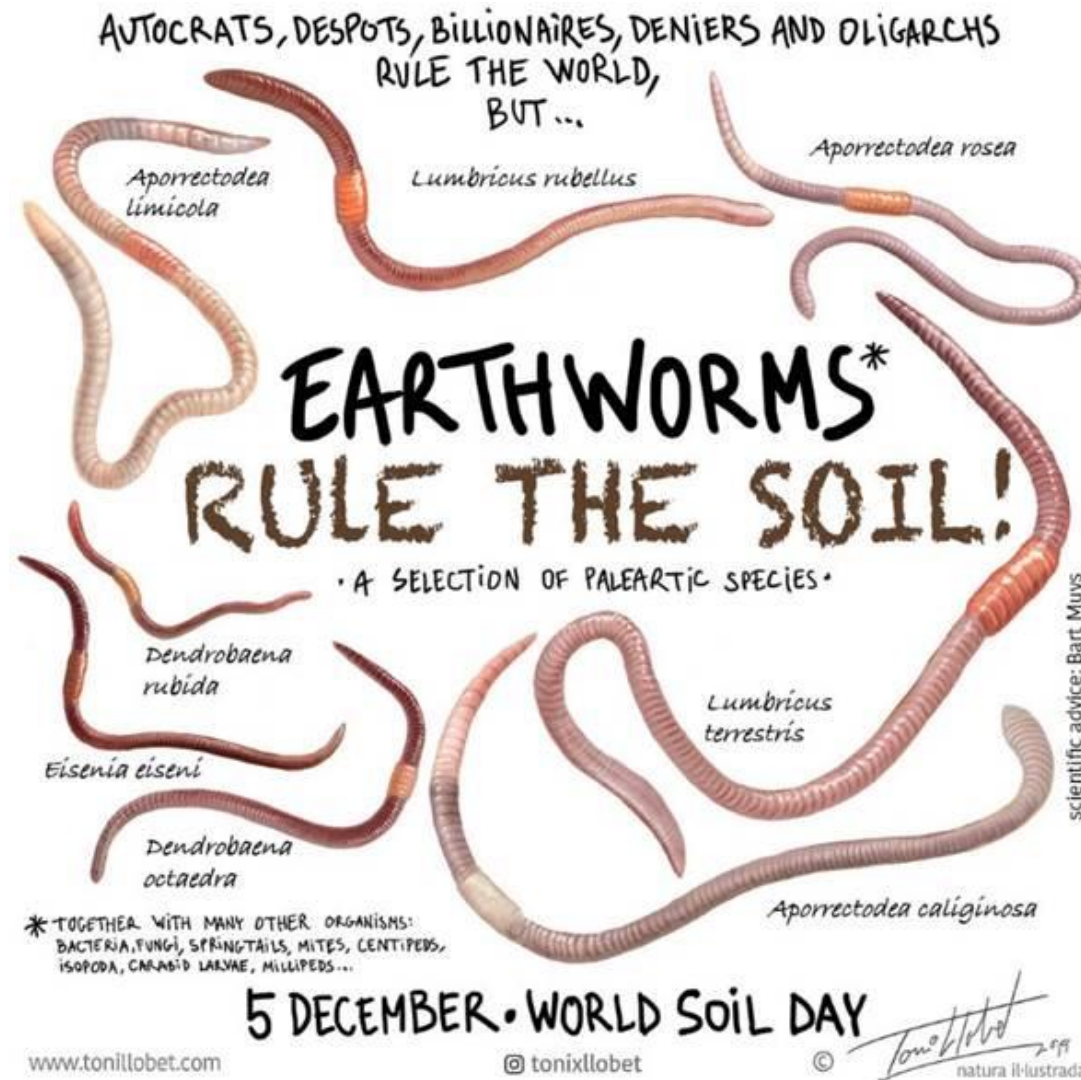
pH beïnvloedt andere eigenschappen:

- uitwisseling nutriënten
- beschikbaarheid nutriënten
- microbiële activiteit

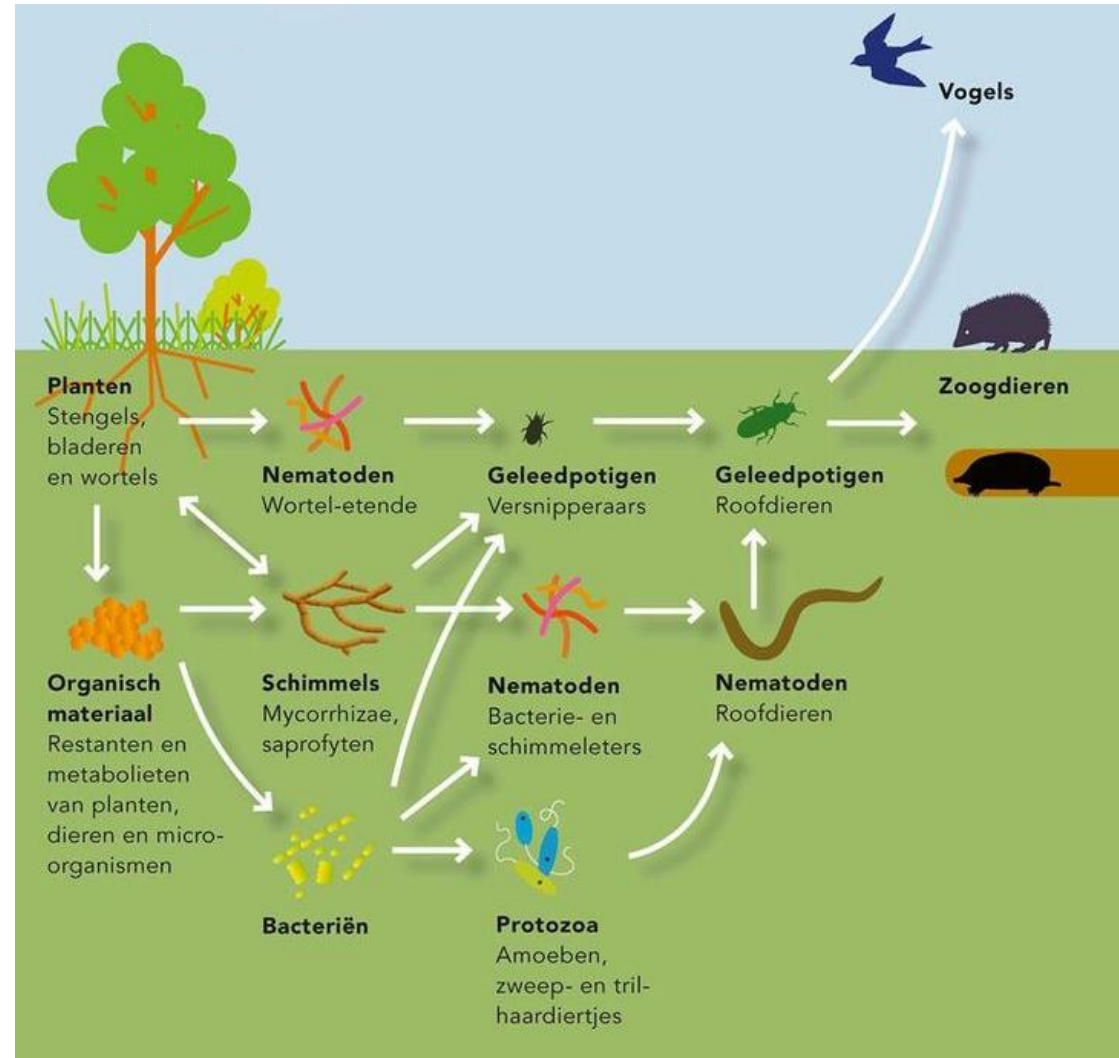
Eigenschappen - BODEMLEVEN

Eigenschappen - BODEMLEVEN

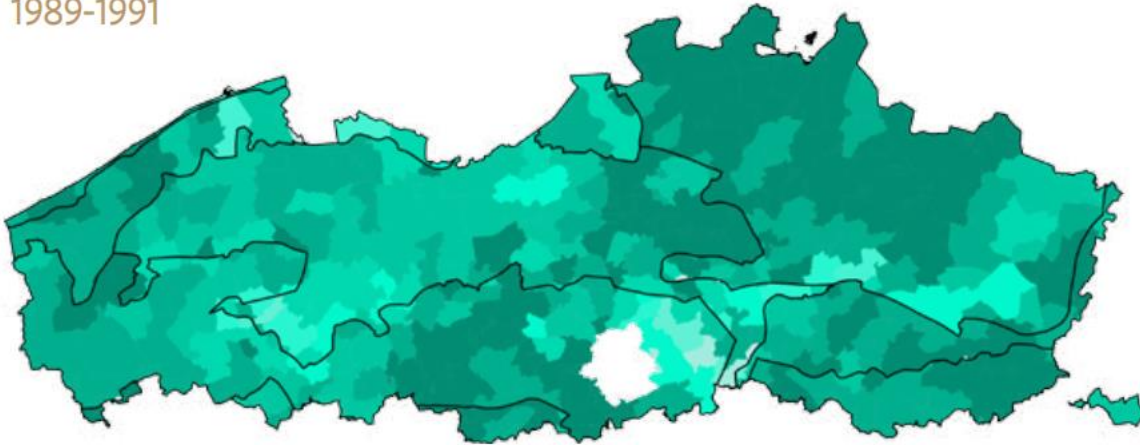

Eigenschappen - BODEMLEVEN

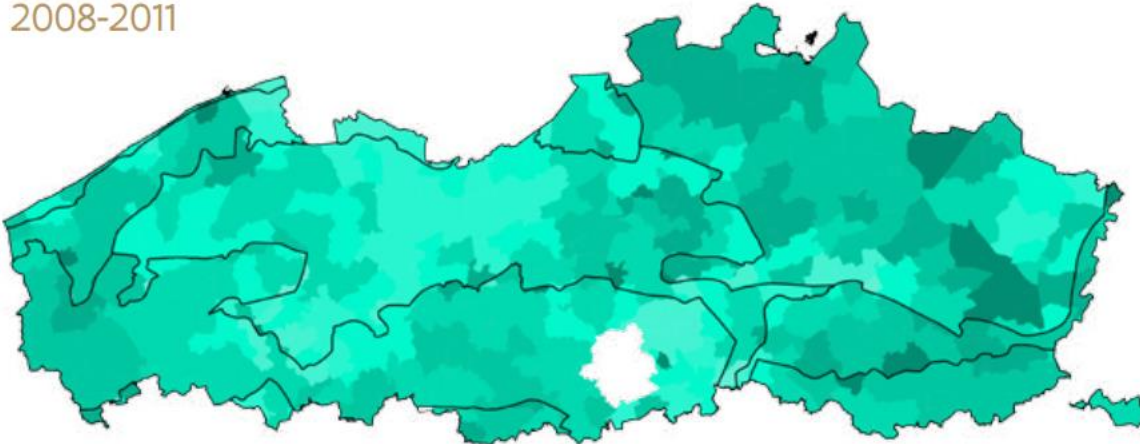

Organische koolstof

1989-1991

2008-2011

Bron: Bodemkundige Dienst van België

Belang van organische koolstof:

- Structuur
- Bodemleven
- Biodiversiteit
- Waterhuishouding
- Beschikbaarheid nutriënten

Voorkeur voor organische mest

Organische koolstof

Minder inzaaien

Minder intensieve begrazing

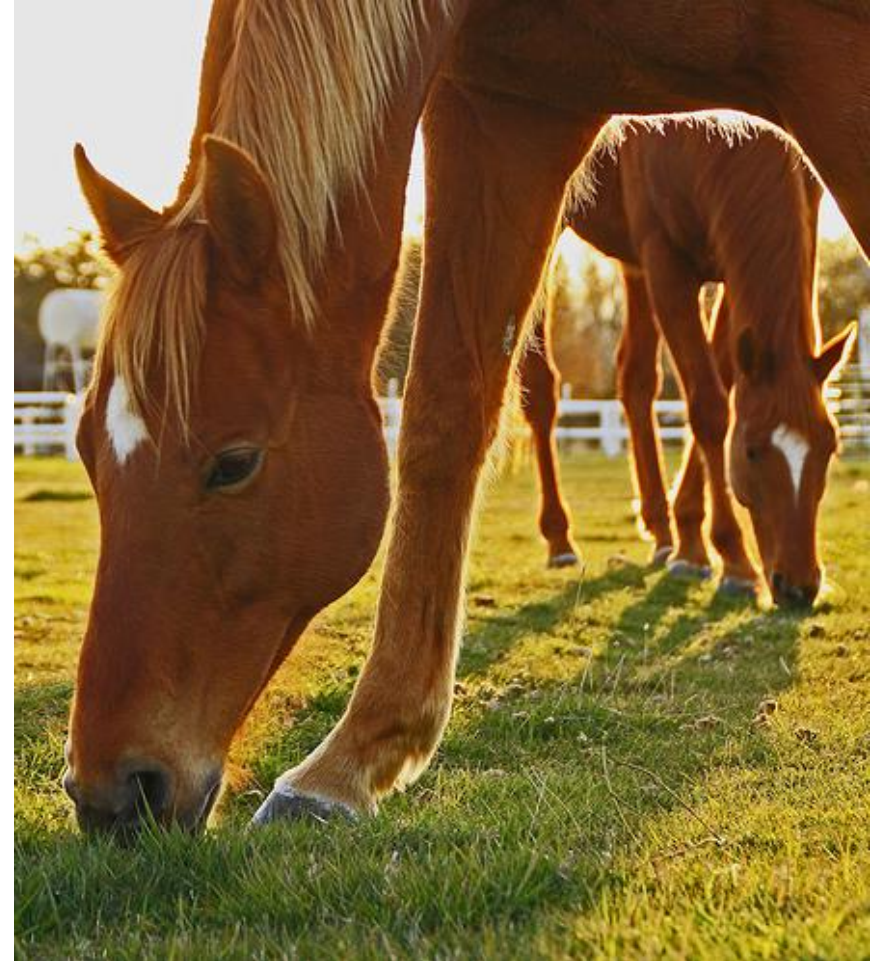

Hogere koolstofopslag

Voeding voor paarden

Stikstof (N):	- Spiergroei van paarden - Eiwitten
Fosfor (P):	- Energiehuishouding - Beenderen
Calcium (Ca):	- Beenderen - Spierwerking
Kalium (K):	- Spierwerking - Waterbalans van cellen
Natrium (Na):	- Zenuwstelsel

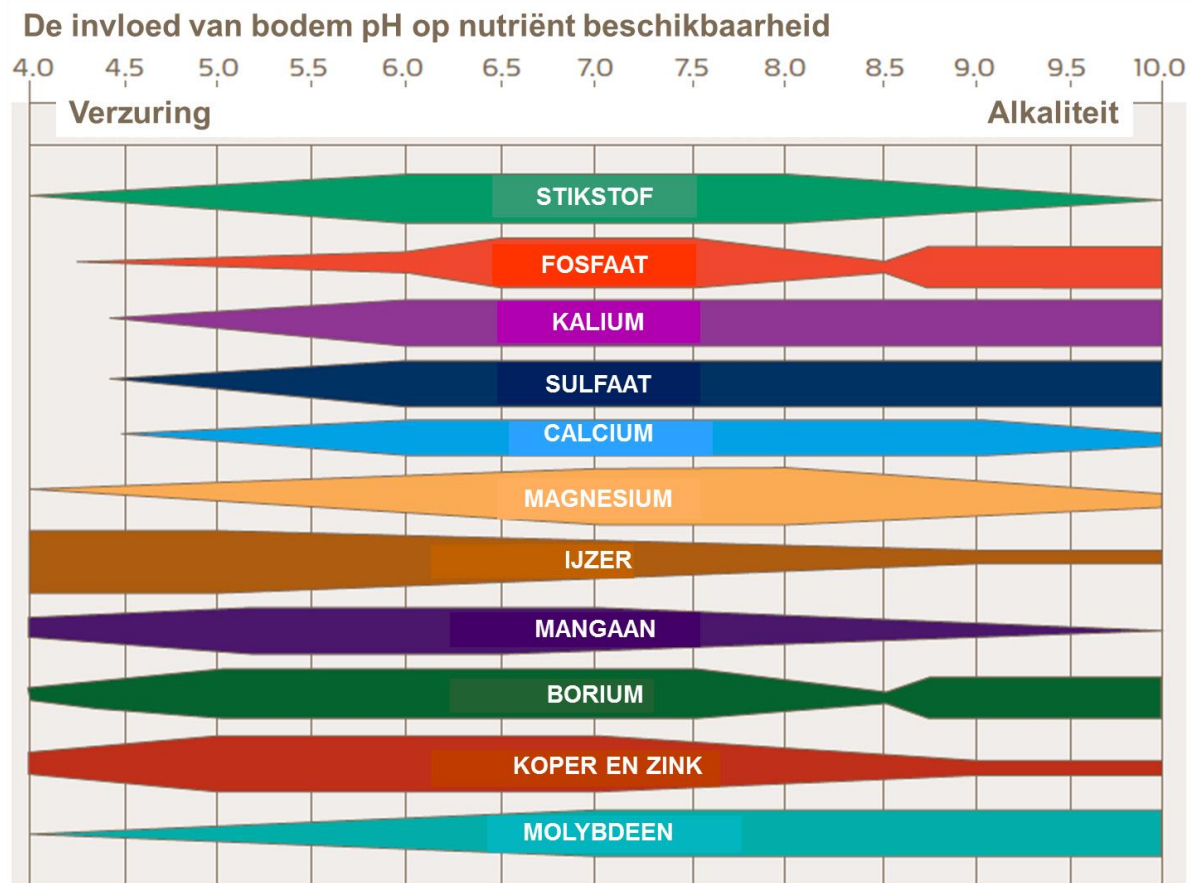
Voeding voor paarden

mg/100 g droge grond	P	K	Mg	Ca	Na	S	pH
Zand	19-25	12-20	14-19	80-160	4,0-6,0	40-50	5,1-5,6
Zandleem	19-25	12-20	17-25	130-300	4,0-6,0	40-50	5,7-6,2
Leem	19-25	12-20	17-25	180-400	4,0-6,0	40-50	5,7-6,2
Klei	19-25	20-28	21-29	900-3000	4,0-6,0	40-50	5,7-6,4

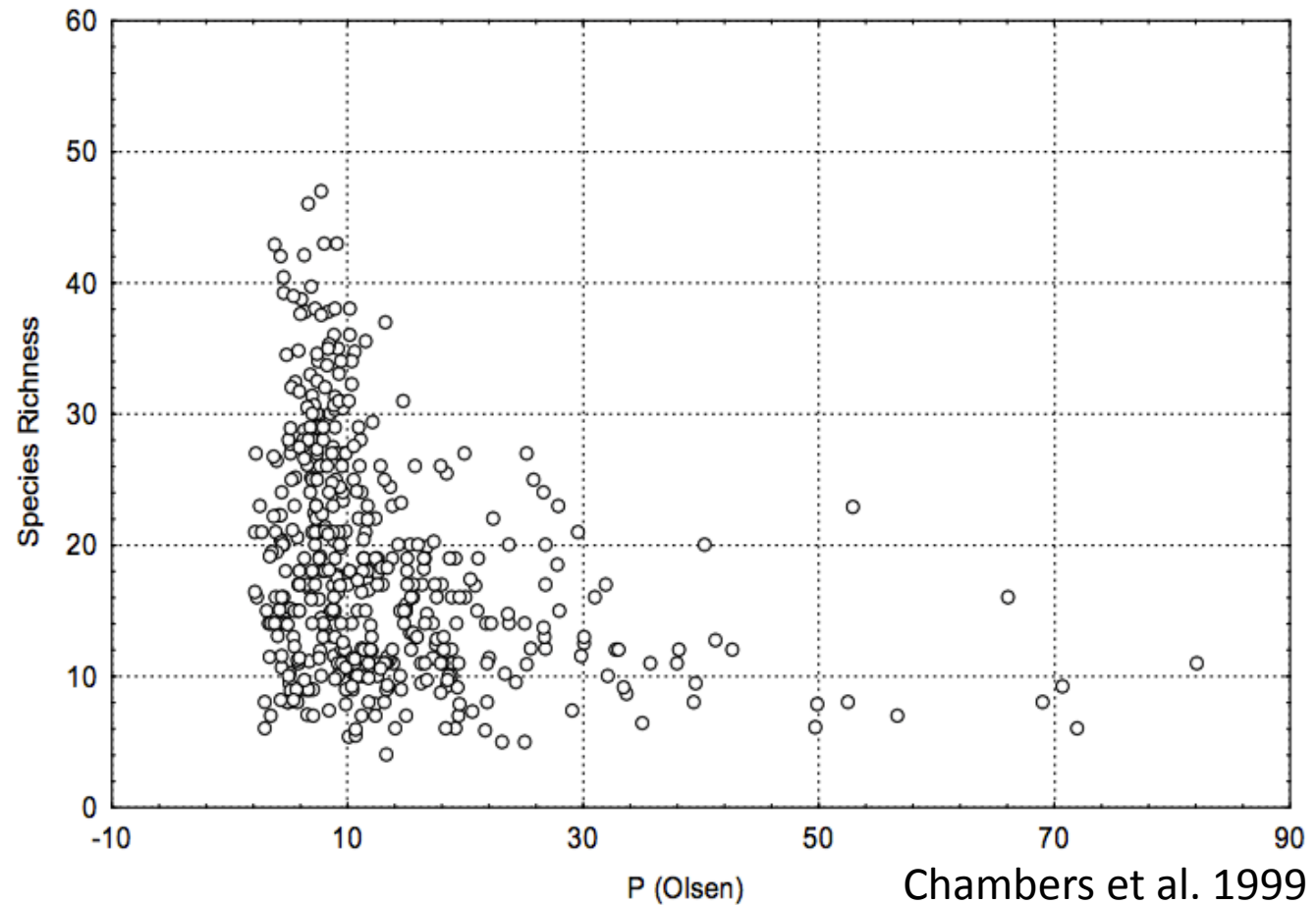

Voeding voor paarden

Voeding voor paarden

- Weidebeheer in functie van bodemvruchtbaarheid

Voeding voor paarden

Case 1: Bodem en klimaatadaptatie

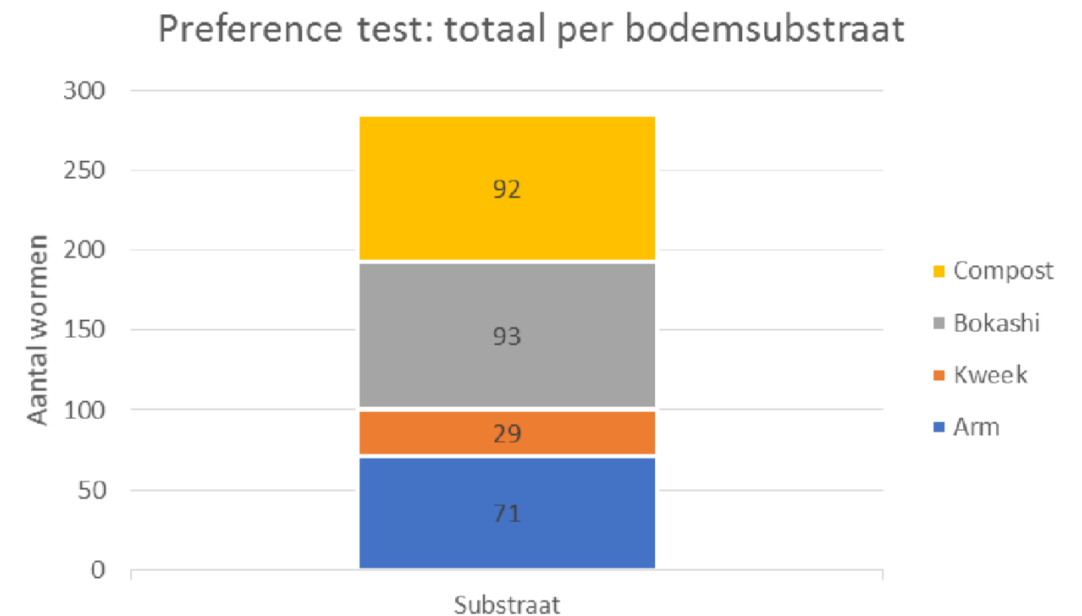
Hoe paardenweides veerkrachtig maken voor extreem droge periodes?

- Laat het gras niet korter eten dan 5 cm
- **Gebruik organische bemesting maar niet overdadig**
- Zet in op het ontwikkelen van een kruidenrijk grasland: meer verschillende soorten geven meer veerkracht
- Zorg voor voldoende rust- en groeiperiodes voor het gras
- **Stimuleer het bodemleven, vermijd pesticiden en herbiciden op de weide**

Jouw paardenweide speelt een rol in de strijd tegen klimaatverandering!

Case 2: Bemesting en bodemleven

- Kunstmest
  - Directe verhoging van grasopbrengst
  - Kan bodem verzuren indien verkeerd gebruikt
- Organische mest
  - Investerings in het bodemleven
  - Bv. compost of bokashi

Bedankt voor uw aandacht!

